

Täysistunto

Torstai 17.11.2016 klo 15.59—21.34

2.1. Suullinen kysymys korvausten maksamisesta lastensuojelun sijaishuollossa kaltoin kohdelluille (Maria Guzenina sd)

Suullinen kysymys SKT 117/2016 vp

Suullinen kyselytunti

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ensimmäinen kysymys, edustaja Guzenina.

Keskustelu

16.01 Maria Guzenina sd: Arvoisa puhemies! Käynnistin ministerinä ollessani laajan selvityksen maamme lastensuojelun menneisyydestä. Selvitystyön tulokset julkistettiin viime keväänä. Lapsia pidettiin epäinhimillisissä oloissa. Heillä teetettiin pakko- ja heihin kohdistettiin jatkuvaa mielivaltaa.

Hallitus ilmoitti vihdoin kaksi viikkoa sitten, että Suomi aikoo pyytää anteeksi näiltä vuosikymmenten aikana lastenkodeissa ja koulukodeissa kaltoinkohdelluilta. Olemme varmasti kaikki samaa mieltä siitä, että on hyvä, että hallitus on päätnyt tunnustamaan näiden lapsuutensa menettäneiden kohtalon.

Olennaisena osana tämän tutkimuksen käynnistämistä oli kuitenkin myös se, että näille kaltoinkohdelluille maksettaisiin kaikesta kokemastaan korvauksia, kuten sivistysvaltio Ruotsissa ja sivistysvaltio Norjassa on tehty. Suomi ei halua maksaa korvauksia. Arvoisa peruspalveluministeri, miksi?

16.02 Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Noin kolmeltasadalta suomalaiselta on kysytty siitä, kun he ovat olleet vuosien 37 ja 83 välillä sijaishuollossa. Raportti, joka keväällä tuli julki, on semmoista luettavaa, että siitä voi muutaman sivunkin luettuaan todeta, että ihmisarvo on ollut loukattu, voisi sanoa, unohdettuna.

Toisekseen, nyt ollaan tekemässä valtiollinen anteeksipyyntö tulevana sunnuntaina. Se on yksi osa ja yksi tapa sitä vastausta niille ihmisille, jotka ovat tulleet kaltoinkohdelluiksi. Jokainen elämä on ainutlaatuinen ja tärkeä, ja tämäkin on ollut yksi viesti, joka, kun tämä anteeksipyyntö tehdään, on tullut palautteena. Se on helpotus ainakin joillekin.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Pyydän nyt niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksen, nousemaan ylös ja painamaan V-painiketta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 116/2016 vp

16.03 Maria Guzenina sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ruotsissa valtiolta yritti ensin samaa lähestymistapaa kuin ministeri Rehula, että anteeksi kyllä pyydetään mutta korvauksia ei makseta. Asiasta nousseen julkisen kohun takia Ruotsin silloinen pääministeri teki sivistyneesti ja pyörsi ministerinsä päätöksen ja myönsi korvaukset. En ymmärrä, miksi Suomi ei voisi tehdä samoin.

Arvoisa puhemies! Myös lastensuojelun nykyisyydessä on ongelmia. Surullinen Eerikan tapaus on edelleen kaikilla muistissa, kuten on myös äskettäinen Oulun inesti-isän tapaus, jossa tyttö jätettiin pelastamatta, vaikka kaikki merkit olivat näkyvillä. Lastensuojelun menneisyyden tutkimuksen lisäksi Suomessa tehtiin demareiden toimesta viime vaalikaudella laaja selvitys lastensuojelun nykyisyyden tilasta. Voisitteko, ministeri Rehula, kertoa meille tämän selvityksen paljastamat epäkohdat — varmasti tiedätte ne — ja sen, missä vaiheessa niiden korjaamisessa ollaan?

16.04 Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ruotsissa on oltu tilanteessa, jossa päätöksenteko on vellonut, se on ollut prosessi, jossa on tehty ratkaisuja korvauksen puolesta, on tehty ratkaisu, että ei makseta, ja sitten on taas tehty toisenlaisia ratkaisuja. Näitä verrokkimaita ja verrokkipäätöksiä löytyy, kun kansainvälisesti tämänkaltaista tilannetta verrataan.

Toisekseen, on nämä lastensuojelun yksittäiset tapaukset, joista jokainen on liikaa. Se, mitä tapahtui Eerikan tapauksessa, mitä tapahtui sen jälkeen tai mitä on tapahtunut Oulun tilanteen jälkeen, on käyty hyvin huolellisesti läpi. Ja esimerkiksi Helsingin kaupunki tuon Eerikan tapauksen jälkeen uudisti lastensuojelussa käytäntöjä sellaisella tavalla, että tuolaisen tilanteen ei pitäisi enää koskaan, eikä se saa koskaan, toistua.

Mitä hallitus on tehnyt? Eiköhän se ollut edellinen hallitus, joka laittoi asioita liikkeelle, selvitystyötä sosiaalineuvos Aulikki Kananojan johdossa, 55 kohtaa. (Puhemies koputtaa) Me olemme omalla kärkihankkeellamme puuttumassa tähän palveluverkon tilanteeseen.

16.05 Anneli Kiljunen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Mielestäni on erittäin hyvä, että olemme tehneet tutkimuslähtöisesti selvityksiä lasten ja nuorten elämästä. Esimerkiksi juuri julkaistussa kouluterveyskyselyssä selvisi, että 8.- ja 9.-luokkalaisista nuorista noin puolet koki, ettei opettaja tai koulun aikuinen ole kiinnostunut heidän elämästään tai heidän mielipiteistään ja kuulemisestaan. Noin 65 prosenttia heistä koki, etteivät koulun aikuiset puuttuneet erilaisiin kiusaamistilanteisiin. Tämän lisäksi eilen julkaisussa lapsibarometrissa todetaan, että 6-vuotiaista pojista noin 20 prosenttia kokee, etteivät he saa aikuisilta kannustusta eivätkä kehuja tai positiivista palautetta. Nämä samat viitteet on olemassa myös erityislapsilla ja lastensuojelulapsilla. He ovat kokeneet, että he eivät ole tulleet kuulluksi, he ovat jääneet yksin. (Puhemies koputtaa)

Arvoisa puhemies! Kysyn ministeri Rehulalta: miten hallitus aikoo puuttua näihin epäkohtiin, (Puhemies koputtaa) jotta lapsia ja nuoria kuultaisiin paremmin?

16.07 Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Meillä on voimassa oleva lastensuojelulainsäädäntö vuodelta 2008, ja sen lain ytimessä — ei vain hengessä vaan lain ytimessä — on se, että lasta pitää kuulla. Lapsen pitää tulla kuulluksi.

Kun te kysytte, miten tilanteeseen puuttua, meillä on äskeiseen kysymykseen ja vastaukseenkin liittyen tämä hallituksen kärkihanke lapsien ja perheiden osalta, joka puuttuu

Pöytäkirjan asiakohta PTK 116/2016 vp

nimenomaan siihen, että kyettäisiin hyödyntämään olemassa olevia toimintatapoja, jotka on moneen kertaan perattu ja joissa on hyviä malleja, niin että koko maassa nämä hyvät mallit olisivat käytettävissä.

Toisekseen lastensuojelulainsäädännön yksi ydin on se, että viranomaisten pitää vaihtaa tietoja. Tämä tiedon vaihtaminen ja vaihtuminen on aivan keskiössä silloin kun lapsen edusta puhutaan.

Kiitos viime hallituskauden, olen eilen lukenut uutisen, että lapsiperheiden kotipalvelujen käyttö on lisääntynyt, ja sehän on ollut parasta ennalta ehkäisevää työtä, (Puhemies ko-
puttaa) jota näiltä osin voi tehdä.

16.08 Pekka Haavisto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Guzenina kiinnitti kysymyksellään huomiota tärkeään asiaan. Toimin itse romaniasiaain neuvottelukunnan puheenjohtajana aikaisemmin ja olin hyvin yllättynyt, kun aikuiset, isot miehet tulivat kertomaan romanilastenkotien kokemuksistaan, miten systemaattinen väkivalta, kiusaaminen, joskus joillakin nuorilla jopa hengenlähtö oli silloin arkipäivää näissä lastenkodeissa. Heille oli äärimmäisen tärkeä se asia, että tällaista pyydetään anteeksi, ja he kokivat, että näitä asioita ei ole Suomessa nostettu päivänvaloon, vaikka ennen kaikkea joidenkin tällaisten vähemmistöryhmiemme osalta on ollut poikkeuksellisen voimakkaat keinot aikoinaan käytössä. Mitä ajatuksia tämä ministerissä herättää, ja ovatko nämä romanilastenkotien kohtalot ja asiat tulleet myös ministerin tietoon, ja voidaanko vielä erityisesti näille ryhmille kohdistaa tällaista anteeksipyyntöä, menneisyyden sovitusta, jollakin tavalla?

16.09 Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Jokainen meistä on yksilö, ja niissä lastenkodeissa ja sijaishuollon paikoissa, joissa on koettu kaltoinkohtelua, samoissakin toimipisteissä ja paikoissa ihmiset ovat kokeneet ne hyvin eri tavoilla. Se on hyvin henkilökohtainen kokemus.

Minä olen saanut eilen illalla viimeksi eräältä romanitaustaiselta henkilöltä kiitoksen kutsusta tulla Finlandia-talolle sunnuntaina ja siitä, että hänet tällä tavalla valtiovallan taholta huomioidaan. Se on iso asia, että ainakin osa siitä joukosta, joka on nyt tämän huomion ja anteeksipyyntöjen kohteena, on voinut kokea näin.

16.09 Anna Kontula vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Meidän lastensuojelulaitoksista raportoidaan edelleen toistuvasti lasten nöyryyttävästä kohtelusta ja oikeuksien laittomasta rajoittamisesta. Lakisääteiset valvontavelvoitteet ovat kuitenkin kyllä suurin piirtein kunnossa, mutta käytännössä aluehallintoviranomaisilla ei resurssipulan vuoksi ole mahdollisuutta oma-aloitteeseen tarkastustoimintaan ja kunnissa tarkastustoiminta on hyvin vaihtelevaa ja satunnaista. Suomalaiset autot katsastetaan säännöllisemmin ja vaakaammin kuin suomalaiset lastensuojelulaitokset. Mitä me nyt voisimme tehdä, jotta 50 vuoden päästä Finlandia-talossa ei tarvitse järjestää uutta vastaavaa tilaisuutta?

16.10 Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ilmoitusvelvollisuudessa pitää olla nollatoleranssi. Lainsäädäntö lähtee täysin selkeästi siitä, että tilanteessa, jossa havaitaan epäkohtia, ammattilaisten, ovat ne siten koulussa, kouluterveydenhuollossa, terveydenhuollossa tai poliisissa, tulee tehdä asianmukaiset ilmoitukset. Pitää olla nollatoleranssi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 116/2016 vp

Toinen asia, ja se olennainen asia, on se, että lapsia ja nuoria kuullaan. He ovat oman elämänsä parhaita asiantuntijoita, ja rohkeus siihen, että näistä asioista ei vaieta vaan niistä puhutaan, pitää olla.

Edustaja Haaviston kysymyksen yksi osa, joka liittyy suoraan myös tähän, oli se, että vaikeneminen ja asioitten pohtiminen itse ei johda hyvään lopputulokseen mutta jo sillä, että niistä asioista puhutaan, on merkitystä.

16.11 Arja Juvonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kiitos, hyvä hallitus, että esitätte julkisen anteeksipyyntöä.

Täällä nostettiin lasten seksuaaliset hyväksikäyttöririkokset myös esille ja Oulun tapaus. Kiitos myös siitä, että eduskunnassa ensimmäistä kertaa mainitaan Oulun tapaus. Olin viikko sitten vastaanottamassa tämän uhrin, Marlenen, adressin Temppeliaukiolla. Hän soitti ja pyysi, että "tule vastaanottamaan minun adressini, vie se eteenpäin".

Arvoisa hallitus, minulla on Marlenen adressi, missä hän on nostanut epäkohtia, mitä hän on havainnut liittyen hyväksikäyttörikoksiin. Otatteko vastaan tämän adressin?

Toinen kysymyksen: Olen tehnyt lakialoitteen lapsiin kohdistuvien seksuaalirikosten alarajan korottamisesta. Missä vaiheessa Suomessa on tämä tutkimus, missä luvattiin selvittää niitä yleisiä tuomioita, millaisia Suomessa muun muassa seksuaalirikoksista annetaan?

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Jaha, taitaa olla ministeri Lindströmin vastattava kysymys.

16.12 Oikeus- ja työministeri Jari Lindström (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Puhutaan erittäin vakavasta, tärkeästä asiasta, ja se on ihan selvä, että nämä kysymykset ovat sellaisia, joihin hallitus suhtautuu äärimmäisen vakavasti. Kun kysytte, otammeko adressin vastaan, otamme sen viestin vastaan ja suhtaudumme siihen vakavasti ja ryhdymme kaikkiin niihin toimenpiteisiin, mihin me pystymme. Me selvitämme jatkuvasti lapsen oikeuksia, lapsen tapaamisoikeutta. Me selvitämme näitä lapsiin kohdistuvia rikoksia: mitä niille voidaan tehdä, onko lainsäädäntö kunnossa? Ja haluan tässä yhteydessä mainita myös tämän niin sanotun oikeustajuhankkeen, joka ensi keväänä valmistuu. Silloin me voimme vetää ensimmäistä kertaa johtopäätöksiä tutkitusti siitä, onko tämä lainsäädäntö suhteessa eri rikoksiin kunnossa.

16.13 Eeva-Johanna Eloranta sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Lapsen huostaanotto on aina viimesijainen keino. Ensisijaisesti lasta ja hänen perhettään autetaan muulla tavoin, esimerkiksi tukihenkilön, terapian tai kotipalvelun avulla. Viime hallituskaudella säätämämme sosiaalihuoltolaki on siirtänyt painopistettä tähän ennalta ehkäisevään varhaiseen tukeen, jotta perheet saisivat apua hyvissä ajoin ja jotta lasten huostaanottoja ei niin usein tarvittaisi. Lapsiasiavaltuutetun mukaan näyttää kuitenkin siltä, että lapsiperheiden kotipalvelua on edelleen vaikea saada, vaikka tilanne onkin parantunut. Sosiaalityöntekijöillä on myös usein aivan liikaa asiakasperheitä, jopa 70 perhettä yhdellä työntekijällä. Hallituksen kärkihanke, lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelma, tulee toivotavasti aikanaan tuomaan tähän muutoksen. Emme voi kuitenkaan jäädä odottamaan sen tuloksia, velvoite toimia ennalta ehkäisevästi lapsi- ja perhetyössä on jo nyt voimassa ole-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 116/2016 vp

vaa lainsäädäntöä. Mitä hallitus aikoo tehdä, jotta lastensuojelun tilanne ja varhainen tuki perheille saadaan kuntoon pikaisesti?

16.14 Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Yksi kuluvan viikon uutisista on ollut se, että viime vaalikaudella tehdyt säännökset siitä, että lapsiperheiden kotipalveluun panostetaan, ovat tuottamassa tuloksia ainakin jossain päin maata. Tämä oli Vantaan kaupunki, ihan nimeltä mainiten, luin uutisen, ja kiitos Vantaalle, toivottavasti näitä vantaita on muuallakin.

Toisekseen meillä on Imatra yhtenä esimerkkinä, jota toistetaan kerta toisensa jälkeen hyvästä käytännöstä siitä, että on saatu lastensuojelun menot yhtäältä vähenemään, toisaalta saatu lapsen perheen kannalta parempi tilanne kuin muutoin olisi. Mitä Imatra on tehnyt toisin: siellä on panostettu ennalta ehkäisevään työhön. Millä tavalla tätä yritetään nyt koko maahan levittää ja muistuttaa, että ennalta ehkäisevä perhetyö on tärkeää? Ensinnäkin tämä hallitus on osaltaan lisännyt kyseisiä määrärahoja, ja toisekseen tämä kärkihanke on nimenomaan siksi, (Puhemies koputtaa) että hyvät käytännöt monistetaan koko maahan.

16.15 Aila Paloniemi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On totta, että lastensuojelun toimintoja ja käytäntöjä on muutettava ja että koko järjestelmä on rukattava. Tästähän kertovat toimiva lastensuojelutyöryhmä, johon ministerikin viittasi, ja lastensuojelun laatusuosituksat. Eli tietoa meillä on, mutta nyt meidän pitäisi kerta kaikkiaan varmistaa se, että kunnissa näitä asioita oikeasti uudistettaisiin. Usein ei ole kysymys rahasta, vaikka yleensä on, mutta tässä tapauksessa voin kyllä sanoa, että esimerkiksi valta- ja vastuusuhteet lastensuojelussa monissa paikoissa, valitettavasti Helsingissäkin tämän pikkueerikan tapauksen yhteydessä, eivät olleet selvät. Hänestäkin tehtiin parikymmentä lastensuojeluilmoitusta, mutta ne eivät johtaneet mihinkään. Kyllä silloin kysymys on siitä, että järjestelmä ei toimi.

Minä nyt kysynkin ministeriltä: todellakin, ennen kuin tämä Lape-ohjelmakin ehtii puuttua näihin palvelujen sisältöihin ja siihen kuulemiseen ja osallisuuteen, niin lisätäänkö valvontaa tai voidaanko sitä jotenkin tehostaa, jotta voitaisiin nähdä, että menevätkö nämä uudistukset oikeasti eteenpäin?

16.17 Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Valvonnalla on toki oma roolinsa, mutta se, mitä ministeriön päässä voidaan tehdä ja tehdään, on se, että me saamme seurantatietoa, saamme tietoa sieltä kentältä, mitä siellä ihan oikeasti tapahtuu. Näitten ikävien esimerkkien kautta on osaltaan perattu, — kuten totesin, minulla on tieto siitä, että esimerkiksi Helsingin lastensuojelusta vastaavat toimijat perkasivat koko prosessin läpi — mitä siellä tapahtuu, että tällainen, mitä on tapahtunut, ei enää koskaan toistuisi.

Valvonnalla pääsee johonkin asti, mutta toisinpäin, kyllä se arjen tekeminen ja siihen liittyvien moniammatillisten työryhmien — tässä kohtaa, jos missä, on tärkeää se, että osaamista on riittävästi — toiminta on keskiössä. Ja aivan keskeistä on: tiedon pitää kulkea, ei pidä pelätä, vaan pitää kertoa asioista eteenpäin, ammattilainen toiselle, salassapitovelvollisuudet toki muistaen.

16.18 Sari Tanus kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kaltointohtelua lapsia ja alaikäisiä kohtaan on paitsi lastensuojelussa myös terveydenhuollossa muutoin. Hiljak-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 116/2016 vp

koin Oulussa esiin tullut monen vuoden aikana jatkunut kaltoinkohtelu, toistuneet raiskaukset lähipiirissä, toistuneet abortit ja viimein synnytys — kukaan ei pysähtynyt riittävästi, kukaan ei kysynyt tarpeeksi, kenelläkään ei ollut riittävästi aikaa tai paremminkin riittävästi rohkeutta pysähtyä vaikean asian eteen, ja kaltoinkohtelu sai jatkaa. Aivan käsittämätöntä.

Kysyisinkin opetusministeriltä: eikö olisi aika huolehtia, että myös gynekologian koulutuslalle pääsisi jatkossa myös vakaumuksellisia työntekijöitä, joilla on halua ja joilla on rohkeutta pysähtyä myös vaikeiden ja monimutkaisten asioiden eteen meidän lasten ja nuorten parhaaksi?

16.18 Opetus- ja kulttuuriministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Erittäin vakavien ja tärkeiden asioiden äärellä ollaan tämänkin aiheen ympärillä. Pidän tärkeänä sitä, mitä ministeri Rehula jo nostikin esiin, että meidän pitää pystyä sitä ammatillisuutta vahvistamaan ja tuomaan niitä moniammatillisia yhteistyömalleja ja -muotoja, joilla voidaan puuttua vakaviin tilanteisiin mahdollisimman varhaisessa vaiheessa, ja sitä kautta sitten saadaan puututtua tilanteisiin. Ja tietenkin koulutus on tässä keskeisessä roolissa, kun niitä ammatillisia koulutetaan, että saadaan riittävät valmiudet puuttua tilanteisiin. Tältä osin tietysti koko ajan pyrimme kehittämään koulutusjärjestelmää siten, että se vastaa myöskin näihin erilaisiin tarpeisiin, mitä moniammatillinen tekeminen ja lasten oikeuksien toteutuminen vaativat.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Myönnän vielä tästä teemasta puheenvuorot edustajille Sarkomaa ja Henriksson ja sitten tämän kysymyksen ensimmäiselle esittäjälle, edustaja Guzeninalle.

16.19 Sari Sarkomaa kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun puhutaan lastensuojelusta, niin ei voi olla tärkeämpää asiaa, ja kun puhutaan lapsista, niin aina pitää myöskin puhua perheistä. Ja on mainiota, että meillä on uusi sosiaalihuoltolaki, joka painottaa juuri sitä ennaltaehkäisyä ja perheiden tukemista varhaisessa vaiheessa. Me kansanedustajat olemme vastaanottaneet useita lähetystöjä, joista ollaan kerrottu, että kunnissa ei tunneta tätä lakia, että kotipalvelua pitää antaa ennalta ehkäisevästi. Syöpää sairastava yksinhuoltajaäiti, jolla on useampi lapsi, ei ole saanut tätä apua. Ja kun me otimme yhteyttä lapsiasiavaltuutettuun, niin hän sitten sen jälkeen otti yhteyttä ministeriöön, ja mekin kirjelmöimme. Toivoisin, että vielä vastaava ministeri kertoisi, mihin toimiin on ryhdytty. Tämä lapsiperheiden kehittämishanke on hyvä, mutta sekin vie aikaa. Onko jotain konkreettista, mitä voisitte tehdä tässä ja nyt, etteivät ne perheet jäisi yksin, ettei yksinhuoltajaäiti jäisi yksin syöpänsä kanssa ja saisi sitä kotiapua ennalta ehkäisevästi?

16.20 Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kunnallinen itsehallinto on asia, jossa kunnilla on tässä vastuuta ja roolia niiltä osin kuin ministeriössä pystytään asiaan puuttumaan ja on itse asiassa puututtu. Meillä on parastaikaa kenttäkierros menossa siitä, minkälaisia hyviä käytäntöjä on olemassa. Meillä on olemassa henkilöitä, jotka ovat kuntien viranhaltijoitten tukena siinä työssä, jossa sitä kuntatason työtä pyritään kohentamaan, että siellä pystyttäisiin aikaansaamaan muutoksia. Ja sitten se lause, joka ei tässä kohtaa paljon lämmitä mutta on kuitenkin totta: kyllä me kuntapäätäjät osaltamme olemme vastuussa siitä, kun me budjettipäätöksiä teem-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 116/2016 vp

me, millä tavalla ymmärretään se, että se ennalta ehkäisevä työ, aivan kuin esimerkiksi Imatran mallissa on toteutettu, todellisuudessa säästää ison määrän euroja.

16.21 Anna-Maja Henriksson r (vastauspuheenvuoro): Värderade talman, arvoisa puhemies! On mielestäni hienoa, että ministeri Rehula ja hallitus ovat esittämässä valtiollisen anteeksipyyntöä. Tästä kiitos hallitukselle. Tästä korvausten maksatuksesta ja maksamisesta ylipäänsä meillä on kokemusta viime hallituskaudelta, kun oikeusministeriössä valmisteltiin silloinen laki, joka mahdollisti sen, että ne ihmiset, jotka internoitiin jatkosodan jälkeen, saivat korvauksen. Eduskunta hyväksyi tämän lain 2014, ja näille käytännössä silloisille lapsille annettiin mahdollisuus nyt hakea korvausta, ja se umpeutui viime vuonna 2015. Näillä valtion maksamilla korvauksilla internoiduille tunnustettiin, että suomalaisen viranomaisten toiminta oli kohtuutonta. Nyt kysynkin hallitukselta: olisiko nyt syytä ottaa mallia tästä viime kauden tapauksesta?

16.23 Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! On mallinnettavissa, mutta se, että ollaan tänään, tässä ja nyt, tilanteessa, jossa tämä virallinen valtiollinen anteeksipyyntö tulevana sunnuntaina tehdään, on nyt se polku, jota on päätetty edetä. Se asia, jonka edustaja Henriksson otti esiin: te tiedätte minua paremmin sen, kuinka pitkän prosessin päässä sitten olivat nuo ratkaisut, missä päädyttiin siihen, että maksettiin niin sanottua täyttä korvausta, joka oli 3 000 euroa, ja puolikasta korvausta, joka oli 1 500 euroa. Se oli pitkän valmisteluprosessin tulos. Mutta opiksi otettavaa tästä varmasti on.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja vielä edustaja Guzenina, viimeinen kysymys.

16.23 Maria Guzenina sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä prosessit pitää jostain aloittaa, jotta ne saadaan myöskin päätökseen, ja on todella hyvä, että hallituksen piiristä annetaan nyt tunnustusta viime hallituskaudella aikaansaadusta sosiaalihuoltoalaista. Sitä ei silloin nimittäin millään tavalla yksimielisesti kannatettu.

Mutta lastensuojelun nykyiset resurssit täytyy saada kuntoon, ne eivät ole läheskään sillä tasolla kuin sivistysvaltioissa kuuluisi olla. Lisäksi on toimittava kunniallisesti niitä ihmisiä kohtaan, joita yhteiskunta ei lastensuojelun menneisyydessä suojannut niiltä karmivilta kokemuksilta, joiden takia monet heistä kantavat edelleen sisällään elinikäistä traumaa. Arvoisa pääministeri Sipilä, eikö olisi nyt kuitenkin kunniallisempaa, että te peruisitte tämän päätöksen olla maksamatta korvauksia lastensuojelun menneisyyden kaltoin kohdelluille, kuten kolleganne Ruotsissa aikoinaan teki?

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ministeri Rehula. (Maria Guzenina: Se oli pääministerille!) — Anteeksi, jos se oli pääministerille ja hän katsoo aiheelliseksi vastata, niin hyvä niin.

16.24 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tässä ei ole tietenkään päätöstä, mikä voitaisiin perua. Me olemme tämän raportin käyneet huolella läpi, ja se on hurjaa luettavaa, tämä, mitä kauan sitten on tapahtunut. Kun minä olen jutellut henkilöiden kanssa ja saanut palautetta siitä, niin tämä anteeksipyyntö ja sen asian huo-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 116/2016 vp

mioiminen on näiden ihmisten mielessä se ensisijainen toimi, jota valtiovallalta nyt odotetaan. Tartuimme tähän, ja haluamme sen nöyrästi tehdä aiempien päätösten takia ja kunnioittaen sitä, mitä nämä ihmiset ovat joutuneet kokemaan. Se, mitä tehdään nyt tästä eteenpäin: tästä pitää ottaa opiksi, meidän pitää puuttua varhaisemmin näihin asioihin, ja meidän pitää varmistaa, että viranomaisten välillä tieto kulkee silloin, kun on lapsen asiasta kysymys.

Kysymyksen käsittely päättyi.